

Výlučná starostlivosť

Viac než 85 % detí v SR je po rozvoze alebo rozchode rodičov zverených do výlučnej starostlivosti matky.

Nepočíta s aktívnou účasťou druhého rodiča na výchove dieťaťa.

Nieje do rodinného prostredia veľmi „vidieť“ - rodiča nikto nekontroluje až kým nieje nahlásené dôvodné podozrenie sociálnym pracovníkom.

Častá manipulácia s deťmi a výskyt syndrómu CAN (Child Abuse and Neglect). Najčastejšia forma manipulácie: popudzovanie, zakazovanie kontaktu, navádzanie ku chybnému konaniu, ohováranie a využívanie informácií k diskreditácii druhého rodiča.

Častý výskyt syndrómu zavrhnutého rodiča ako dôsledok manipulácie s dieťaťom. Dieťa odmieta bez príčiny druhého rodiča.

Rodič profituje zo svojej pozície - najčastejším motívom k odmietaniu inej, než výlučnej starostlivosti je vidina neustále sa zvyšujúcich alimentov. Rodič často, najmä pri stanovení vysokého výživného, zvyšuje životný štandard skôr seba než dieťaťu = nulová motivácia ku zmene.

Podľa US DHHS (US ministerstvo zdravotníctva a sociálnych služieb - slovenské dáta nie sú zatiaľ sledované) sú deti vyrastajúce v rodine bez otca významne ohrozené týmito rizikami:

5x väčšia pravdepodobnosť, že **spáchajú samovraždu**

9x väčšia pravdepodobnosť, že **skončia v polepšovni**

9x väčšia pravdepodobnosť, že **nedokončia školu**

10x väčšia pravdepodobnosť, že **upadnú do závislosti na drogách**

14x väčšia pravdepodobnosť, že sa **dopustia znásilnenia**

20x väčšia pravdepodobnosť, že budú trpieť **poruchami správania**

20x väčšia pravdepodobnosť, že **skončia vo väzení**

32x väčšia pravdepodobnosť, že **utečú z domu**

RODINY, KDE JE DIEŤA PO ROZVOZE V STAROSTLIVOSTI JEDNÉHO RODIČA, SÚ OVELA VÄČŠIMI SPOTREBITELMI SOCIÁLNYCH DÁVOK:

46 % matiek, ktorým bolo dieťa zverené do starostlivosti, dostáva pomoc z verejných zdrojov. (Z otcov s deťmi v starostlivosti iba 21 %).

Striedavá starostlivosť

Prispieva k redukcii násillia na deťoch.
(PhDr. Eduard Bakalář)

Počíta s aktívnou účasťou oboch rodičov podieľajúcich sa rovnakým dielom na výchove svojich detí.

Rodičia vedia, že **ich správanie je „viac na očiach“** najmä u OSPOD - pracovníci **Odboru sociálno-právnej ochrany dieťaťa**.

Dieťa trávi u každého z rodičov rovnaký čas, je konfrontované s oboma rodičmi rovnakou mierou, je odolnejšie voči manipulácii. Utvára si vlastný názor, uisťuje si svoju ozajstnú pozíciu u každého z rodičov. Rodičia trávia čas s dieťaťom intenzívnejšie, majú vymedzený čas na svoje záľuby, prácu, odpočinok.

Pravidelný intenzívny kontakt s oboma rodičmi **je prevenciou proti syndrómu zavrhnutého rodiča**.

Rodičia prispievajú rovnakou čiastkou - výrazne lepšia platobná morálka, pokiaľ vyvstane potreba neočakávaných výdajov, zaisťuje ju rodič, v ktorého starostlivosti momentálne dieťa je, alebo po vzájomnej dohode. Dieťa sa podieľa na reálnom životnom štandarde obidvoch rodičov v dobe, kedy s nimi trávi čas.

Metaanalýza 33 štúdií (Bauserman 2002) preukázala, že:

deti v spoločnej/striedavej starostlivosti sú významne lepšie adaptované vo všetkých ukazateľoch: telesné a duševné zdravie, rodinné vzťahy, behaviorálna a emočná adaptácia, sebaúcta

adaptácia detí v spoločnej/striedavej starostlivosti sa nelíši od detí v úplných rodinách

uľahčuje trvalé pozitívne spojenie s oboma rodičmi

rad výskumov dospelých, ktorých rodičia sa rozviedli v ich detstve, jednoznačne preferoval striedavú starostlivosť

OTCOVIA S DIEŤAŤOM V STRIEDAVEJ STAROSTLIVOSTI ZOSTÁVAJÚ VÝRAZNE ČASTEJŠIE ZAPOJENÍ DO VÝCHOVY V ÚLOHE OTCA AJ V BUDÚCNOSTI (Greif 1979)

Deti žijúce v striedavej starostlivosti lepšie vyjadrujú svoje pocity. Častejšie nariadovanie „striedavky“ je prevenciou rozvodovosti.

Striedavá starostlivosť alebo prečo sa jej báť?

Objektívne vyhodnotenie dopadov striedavej starostlivosti na vývoj detí.

Častejšie nariadovanie striedavej starostlivosti slovenskými súdmi je oproti výlučnej starostlivosti jedným rodičom veľkou zmenou.

**K čomu vedie táto zmena?
Čo prináša dieťaťu a čomu učí rodičov?
Je striedavá starostlivosť skutočne v záujme dieťaťa?**

MÝTOS o striedavej starostlivosti

Mýtus č. 1: Väčšina detí je spokojná s množstvom času, ktoré trávi (trávil) s rodičom, u ktorého nie sú v starostlivosti.

Skutočnosť: Absolútna väčšina detí hovorí, že chcú (či chceli) viac času s týmto rodičom. Deti požadujú viac striedavej výchovy.¹⁻¹⁶

Mýtus č. 2: Pokiaľ má matka dost peňazí, netrpí dieťa tým, že má veľmi malý, či žiadny kontakt s otcom.

Skutočnosť: Deti, ktoré nemali otcovskú výchovu, vykazujú v priebehu svojho života oveľa viac problémov než deti, u ktorých zostal otec aktívne zapojený do výchovy i po rozvoде.¹⁻¹⁷

Mýtus č. 3: Väčšina rodičov, ktorí sa rozvádajú alebo rozchádzajú, sa chová voči sebe tak nepriateľsky, že nemôžu praktizovať striedavú výchovu.

Skutočnosť: Vo svojej väčšine kooperujú rodičia oveľa lepšie, ak sa zapoja do striedavej výchovy. Iba 10 až 15 % vykazuje vysokú konfliktnosť.¹⁸⁻²²

Mýtus č. 4: Striedavá výchova je zlá u najmenších detí, pretože tie by nemali byť separované cez noc od matky.

Skutočnosť: Veľmi malé deti by nemali byť oddelované ani od jedného z rodičov na dobu dlhšiu než niekoľko dní. Súčasne sú schopné tráviť noci u oboch rodičov.²³⁻²⁶

Mýtus č. 5: Deti v striedavej starostlivosti sú na tom horšie finančne, pretože otcovia platia nižšie výživné.

Skutočnosť: Otcovia so striedavou starostlivosťou sú najlepší plátcovia alimentov, utrácajú za dieťa dodatočne ďalšie prostriedky a ochotne financujú vzdelanie svojich detí.^{27, 28, 33, 9}

Mýtus č. 6: Striedavá starostlivosť je oveľa menej významná než výchova matkou, pretože otcovia toho vedľa o výchove detí oveľa menej.

Skutočnosť: Otcovia prispievajú ku blahu dieťaťa úplne rovnako ako matky, aj keď majú iný prístup k rodičovstvu.^{12, 17, 29-31}

Mýtus č. 7: Väčšina otcov nejaví po rozchode záujem o striedavú starostlivosť.

Skutočnosť: Drvivá väčšina otcov si praje viac kontaktu so svojimi deťmi a viac striedavej starostlivosti.³²⁻³⁹

Mýtus č. 8: Detom neprospeje, keď musia meniť bydlisko, sťahovať sa sem a tam.

Skutočnosť: Deti striedajúce po rozchode rodičov svoje miesto pobytu to považujú za lepšie riešenie, než zostať len u jedného z rodičov.^{2, 10, 40, 41}

POZITÍVA STRIEDAVEJ STAROSTLIVOSTI SÚ JASNE PREUKÁZANÉ STOVKAMI ŠTÚDIÍ Z NAJVYSPELEJŠÍCH KRAJÍN SVETA

VIETE VIŠE: deti v „striedavke“ oproti výlučnej starostlivosti ▼

majú **2,5 x nižšie riziko** sexuálneho, fyzického, alebo iného zneužívania. (Holmes, 2007)

majú **lepšie výsledky v 140 ukazateľoch telesného a duševného zdravia**, rodinných vzťahov, behaviorálnej a emočnej adaptácie, sebaúcty. (Bauserman, American Psychological Association, 2002)

sú **lepšie adaptované, menej depresívne**, dosahujú lepších štúdijských výsledkov. (Buchanan, MacCoby, Dombusch, 1996)

chlapci majú **menšie emočné problémy**. (Pojman 1982, Shiller 1986)

nadväzujú a udržiavajú **sociálne kontakty lepšie ako v rodine, tak aj mimo nej**, sú spokojnejšie, majú zdravú sebadôveru. (Peter Tromp, 2009)

Tento model úpravy výchovy detí po rozchode rodičov je praktizovaný masovo v mnohých väčších, bohatších a poručenským zmenám otvorenejších krajinách, predovšetkým v USA, Belgicku, ale aj Francúzku, Švédsku, Austrálii, Nórsku či Nemecku ...

„Z objektívneho, vedeckého hľadiska nemôže byť situácia jasnejšia.“

(Peter Tromp PhD, Európsky ústav pre výskum záujmu dieťaťa, Belgicko)

„Silno rozšírené, často vyjadrované obavy z negatívnych vplyvov striedavého bývania na psychiku detí sú ničím nepodložené domnienky.“

(Jan Piet de Man, sociológ, Holandsko)

¹ Ahrons, C. *We're Still Family: What grownup children say about divorce*, 2004; ² Fabricus W. *Listening to children of divorce*, Family Relations, 2003; ³ Emery, R. *The truth about children & divorce*, 2004; ⁴ Finley & Schwartz *Father involvement & young adult outcomes*, Family Court Review, 2007; ⁵ Harvey & Fine *Children of Divorce: Stories of Loss and Growth*, 2004; ⁶ Kelly, J. *Children's living arrangements following divorce*, Family Process, 2006; ⁷ Marquard, *Between two worlds: Children of divorce*, 2005; ⁸ Sabolevskii, *Nonresident Fathers' Ties to Children*, Marriage & Family, 2005; ⁹ Wallerstein & Blakeslee *What about the kids? 2004*; ¹⁰ Warshak, R. *Listening to children*, Family Relations, 2003; ¹¹ Scott, Booth & King *Post divorce father-adolescent closeness*, Journal of Marriage and Family, 2007; ¹² Nielsen, L. *Fathers & daughters in Teaching about Families*, 2005; ¹³ Nielsen, L. *The Father Daughter Puzzle: Research & Advice for Fathers & Adult Daughters*, Fall, 2008; ¹⁴ Smith, A. *Children's involvement in decision making*, Family Law, 2003; ¹⁵ Hetherington, M. & Kelly, J. *For better or worse: Divorce reconsidered*, 2002; ¹⁶ Bauserman, R. *Child adjustment in joint vs. sole custody*, Family Psychology, 2002; ¹⁷ Lamb, M. *The Fathers Role in Child Development*, 2004; ¹⁸ Blaisure & Geasler *Educational interventions for divorcing parents*, In Fine & Harvey's *Handbook of Divorce*, 2006; ¹⁹ Braver, *Prevention programs for divorced fathers*, Family Court Review, 2008; ²⁰ Pruett et al. *Collaborative divorce project*, Family Court Review, 2005; ²¹ Brandon, D. *Can four houses make a difference? Divorce & Remarriage*, 2006; ²² Stone, G. *Education programs for divorced parents*, Divorce & Remarriage, 2006; ²³ Assoc. of Family & Conciliation Courts, *Planning for shared parenting*, 2006; ²⁴ Kelly & Ward, *Social science research and ALI's approximation rule*, Family Court Review, 2002; ²⁵ Pruett, M. *Parenting plans for young children*, Family Court Review, 2004; ²⁶ Warshak, R. *Overnight contact between parents & young children*, Family Court Review, 2000; ²⁷ Fabricus & Braver, *Divorced parents financial support of college expenses*, Family Court Review, 2003; ²⁸ Custodial mothers, *Fathers & child support*, 2005, Population Characteristics, Department of Commerce, Census Bureau; ²⁹ Flouri, E. *Fathering & Child Outcomes*, 2005, 30 Farrell, W. *Father - Child Reunion*, 2004; ³¹ Farrell, W. *Father - Child Reunion*, 2004; ³² Tarnis & Cabrera, *Handbook of Father Involvement*, 2002; ³³ Nielsen, L. *Demarginalizing & disenfranchising divorced dads*, Journal of Divorce & Remarriage, 1999; ³⁴ Braver, S. *Divorced Dads: Shattering the Myths*, 1998; ³⁵ Bokker, Farley & Denny, *Well being among recently divorced fathers*, Journal of Divorce & Remarriage, 2005; ³⁶ Fagan & Hawkins, *Educational Interventions with Fathers*, 2003; ³⁷ Hallman & Deinhart, *Fathers' experiences after divorce*, Fathering, 2007; ³⁸ Stone, G. *Divorced fathers well being*, Journal of Divorce & Remarriage, 2007; ³⁹ Frieman, R. *Understanding noncustodial parents*, Divorce & Remarriage, 2007; ⁴⁰ Warshak, R. *Divorce Poison*, 2002; ⁴¹ Buchanan & MacCoby, *Adolescents after divorce*, 1996; ⁴² Laumann & Emery, *Adults from divorced families*, Family Psychology, 2000.

§ DOHOVOR o právach dieťaťa OSN, 1989

Článok 3:

„Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.“

Článok 8:

„Štáty sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho (...) rodinných zväzkov ...“

Článok 18:

„Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto Dohovoru musia vynaložiť maximálne úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obidvaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa...“

DETI POTREBUJÚ OBOCH RODIČOV

Aké sú teda odpovede na otázky z titulnej strany?

Zmena súdneho rozhodovania smerom k striedavej výchove vedie jednoznačne k presadzovaniu záujmu dieťaťa!

Striedavá výchova má preukázateľne lepší vplyv na vývoj dieťaťa než výlučná starostlivosť jedným rodičom!

Striedavá výchova je skutočným záujmom dieťaťa!

VEDECKÁ EXPERTÍZA HOVORÍ
JEDNOZNAČNE ZA:
STRIEDAVÁ STAROSTLIVOSŤ OPTIMÁLNE
PREVÁDZA DOHOVOR OSN DO PRAXE.

